

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravišstvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravišstvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

O društvu „Pravnik“.

Z Dolenjskega 8. januarja 1889.

Konec prošlega leta nam je vendar prinesel veselo že dolgo pričakovano vest, da so se pravniki našega sredotočja predramili in ustanovili pravniško društvo.

To naznanilo nema razveseliti samo slovenskih pravnikov, temveč vsacega zavednega Slovenca sploh, kajti jedna prvih točk našega programa je: „Slovenecem slovensko uradovanje“, katero pa ni misliti brez samosvestnih in domačemu uradovanju vajenih pravnikov. Te lastnosti in zmožnosti pa bode najlažje prisvojiti si, — kakor se je prepričevalno dokazovalo — v posebnem pravniškem društvu.

Dan na dan se čujejo še tožbe, da je po Slovenskem uradnikov, ki sploh ne, ali ki le pomanjkljivo uradujejo v našem jeziku; pokazali so se tudi razni drugi nedostaki zoper katere so se sem in tja bojevali zavedni narodnjaki, toda da ti nedostaki vendar še niso izginili popolnoma, kriva je slaba naša organizacija. Ni dvojiti, da bode novo društvo tudi v tem oziru delovalo ako ne naravnost, pa vsaj z moralčno spodbujajo in že zaradi tega sme se tako društvo imenovati v nas prepotrebno — kolikor se je doslej objavilo, bode društvu prva skrb nadaljevati izdajo „Slovenskega Pravnika“ in urediti našo pravniško terminologijo. Upamo, da bode tem potom obstanek „Pravnika“ vendar zagotovljen in da se pravniška terminologija konečno očisti.

Ako se nečemo osmešiti pri naših nasprotnikih, nam pač ne bode ostati samo pri tej točki, temveč lotiti se bode dobre izdaje veljavnih zakonikov. Mi imamo dovolj skušenj, da vlada vsaj sedaj tega ne bode storila sama, temveč delati in žrtvovati imamo sami, pa ni dvojbe, da bode delo tudi uspelo. Tu pač ne bode držati križem rok, temveč poprijeti se vsega, kar nam kaže koristi. V tem oziru mislimo, da velja tudi opozarjati na nekdanjo društvo „Juristische Gesellschaft in Laibach“ in hrvatsko „pravniško društvo u Zagrebu“.

V obojih navaja se kot prva točka v spolnitev društvenega namena: predavanje in skupni razgovori. Ta točka sicer ni prva po važnosti, a je vendar

pomenljiva, kajti sistematični razgovori o pravniški stroki odkrili bi večkrat odločne strani našega pravnega življenja, ki se ne dajo vselej zapisati tako, kakor jih pokaže živa beseda.

V taci pravniških razgovorih mogla bi se konečno določiti marsikatera še nestalna oblika slovenski pravniški terminologiji. Razen tega bili bi taki sestanki, ki bi se lahko vršili tudi v raznih večjih mestih naše domovine, redke duševne užitek osobito našim pravnikom na deželi. Debatovanje v maternem jeziku z odvetniki in razpravnimi sodniki zbornih sodišč bila bi jim dobra vaja k izvrševanju svojih uradnih poslov.

Drugič se v omenjenih pravilih poudarja utemeljitev društvene knjižnice.

Posamičnemu pravniku ni možno nabavljati si dragocenih pravniških del in časopisov, mnogo ga stanejo samo za njegovo prakso potrebne, društvo dobivalo bi jih mnogo zastoj v zameno za svoje glasilo, druge naročile bi se iz društvenih prihodkov; vse to izposojalo bi se društvnikom po gotovem redu.

Prej omenjena „jurist. Gesellschaft in Laibach“ nabrala je, kakor pravijo nje poročila, preko 1800 knjig; ni dvojbe, da bi državi to zbirko prepustila novemu društvu, katero bode imelo bistveno isti namen.

To so tedaj bistvene točke, katere bode izvrševati novemu društvu, ako hoče, da bode narodu v resnici koristilo.

Možje, ki polagajo društvu temelj, so nam porok po svojem znanji in značaji, da bode ono tudi uspevalo in usadilo v nas neiztrebne korenike. Iz razlogov, omenjenih v početku, je želeli in potrebno, da se v društvo upišejo tudi nepravniki, posebno pa predstojništva občin, kajti kakor je čuti, oziral se bode „Pravnik“ odslej tudi na dejansko potrebna občevarjanja nepravnikov z oblastmi ter bode s tem posamičnim in skupnim osobam dober svetovalec.

Zato upamo, da bode število družabnikov po vsem Slovenskem častno in da tudi mi Dolenjci ne bodemo zaostali, nego da nas bode pristopila polna stotinja z roko in umom sebi in rodu v čast in korist!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 14. januarja.

Ogerski opozicijski listi očitajo naučnemu ministru, da je izdajalec naroda, ker je izdal ukaz, da naj se intenzivneje poučuje nemščina. Opozicijski listi so pa še nek drug dogodek porabili, da prebivalstvo hujskajo proti vladi. Juristi v Požunu so napravili ples in sklenili povabiti nadvojvodo Friderika. Nadvojvoda je pa naročil najvišjemu dvorniku grofu Herbersteinu, da naj pove deputaciji juristov, da ne more priti na ples. Ta odklonitev cesarskega princa je pa vzbudila med dijaki nevoljo, kajti mislili so, da je v zvezi s pouličnimi demonstracijami, katere so bili priredili juristi ob cesarskem jubileji, ker se je pri nekej nemške predstavi igrala ljudska himna in bila razvila črnožolta zastava. Polkovnik Brunner je pa naznanil v častniške kazni, da nadvojvoda ne pojde na ples ter častnikom priporočal, da se ravna po izgledu nadvojvode. Brunner je pa tudi vodji šole jednoletnih prostovoljcev in je bil zatorej tudi vabljen na ples. Pri tej priliki se je baje izjavil, da se drugod odkrivajo tujim zastavam, na Ogerskem pa zmatrajo za žaljenje narodnega čuvstva, če se razobesi avstrijska zastava. Zaradi tega je pa priporočal častnikom, da naj ne pojdejo na ples, jednoletni prostovoljci naj pa sami premislijo, če bi bilo takšno, če se tega plesu udeležijo. Govori se pa tudi, da juristi celo nadvojvode vabili neso zaradi dvornega žalovanja in so vso to stvar izmislili opozicijski listi, da imajo več povoda zabavljati proti Avstriji. Madjarska predrznost je res že brezmejna.

Vnanje države.

Omenili smo že, da je bolgarska vlada zaključila zborovanje sinode, ker jej sklepi cerkvenih dostojanstvenikov neso ugajali. Vlada je zahtevala od njih, da naj priznajo princa Ferdinanda knezom. Člani sinode so pa izjavili, da jim vlada nema nič zapovedovati, ampak samo eksarh. Stambulov je na to takoj ukazal biskupom, da naj ostavijo Sofijo, če ne, jih bode pogнал s policijo. Škofje so se sicer nekaj obotavljali, nazadnje so pa vendar šli, ko so videli, da se bode vlada zares poslužila sile.

Parlament italijanski bavi se bode v prihodnji sesiji z reformo senata in uvedenjem dnevnice za poslance.

Na francoskem vzbuja sedaj zopet največ pozornosti general Boulanger. Vsi časniki ba-

LISTEK.

Rodbinski spomini.

Ruski spisal G. P. Danilevski, prevel Vinko.

II.

Pradedova senca.

(Dalje.)

Da bi razveselil gospoda, dejal mu je nekoč pisar Portjanoj:

— Vaša milost, poslušajte, kaj vam pové vaš nevoljnik! Nastanili smo se tu, gradimo koče, izkopali smo vodnjake ter nasejali žita dovolj do gorkega konca vspomladi. A sosedov še nismo počistili s svojim pohodom. Ne kupi dvora, kupi sosedo. Ako s sosedom živiš v miru, gre vse dobro.

— Tako, tako, Mihajluška. A povej mi, kdo so sedaj naši sosedje?

— Na primer gospod Uvakim, kapitan od dvorne straže. Kolikokrat sem vam že pravil o njem. Služil je v Peterburgu, in sami ste izvolili slišati, da je tetko sedanje carice, pokojno carico Liza-veto Petrovno, s svojimi tovariši posadil na prestol... Na to je nekje potoval ter se sedaj s Pokrova zopet objavil tukaj na svojem posestvu.

— On tedaj? Ali je daleč njega zimovnik in od koga si zvedel to o njem?

— Stanuje kakih petnajst vrst odtod niže ob Lozovi, mej tremi skalnatimi stenami, če ste že slišali o njih. Čunihinski pop mi je pravil o njem; barin je že star, reven mož. Vse se ga boji tukaj, posebno ženske. Ako ga vaša milost želite videti, zgoditi se mora z vso pazljivostjo, da ne bo razžaljen... Jako ošaben človek je, dasiravno je iz nizkega rodu — odpustite — stoprav pozneje vspel se mej visoko plemstvo...

Sicer pa Jakoba Jevstafiča ni bilo lahko prestrašiti. Ni se bal obiskanj in izpraševanja o Miroviču, ko je k njemu na njegov dvor prišel sam namestnik. Zategadel se ni dolgo pomišljal, napisal najprej Uvakinu uljudno pismo, zagotavljač mu svoje prijateljstvo in spoštovanje, ter odpravil ž njim k njemu učitelja Grigorevskega z naročilom, naj prosi njega „kapitansko blagorodje od telesne straže“, da bi prišlo k njemu v gosti. Seminarist bil je pripeljan od sosedo s takimi sumnjivimi znamenji hude pijanosti, da ga je pred vsem trebalo položiti spat. Potem pa so od njega zvedeli naslednje:

— Jaz, Uvakim, sem že star in sem bil nekoč

res navaden vojak, no sedaj pohajajo k meni samo imenitni plemenitniki, marveč i generali, da sam Azovski gubernator je ne samo jedenkrat prišel k meni „na randevú“ in jaz sem pokazal spodoben respekt pred to atencijo! Gospod poročnik Jakob Astafič naj torej izvoli sam poprej priti k meni.

— Fanfaron! vskliknil je na to Jakob Jevstafič. Kaj se hoče, nekaj se mora učiniti, mislil si je, ukazal zapreči štiri vrance ter predno se je vrnil v Prišib, sam peljal se z respektom na randevú k sosedu telesnemu grenadirju.

— Razvajam ga, psa; morabit, da mi bo v prid. Moj oče, Jevstafij Danilovič, je na banduri zabaval kneza Nikito Jurjiča Trubeckega in za to je dobil komando čez polk Izjumski!

* * *

Bilo je svetlo jutro v oktobru, z lahkim mrazem. Kalina Savič Uvakim vsprejel je Jakoba Jevstafiča na pragu belega glinastega doma, kjer se je v volčjem kožuhi in s šapko od risje kože grel na solnci in iz vrča s prosom krmil golobe. Iz prva se je zdel gostu grbast in neznamen starec.

— Milostivemu patronu in sosedu moj pozdrav! predstavi se uljudno Jakob Jevstafič, stopaje z voza.

— Prosim, zmatrajte i mene najnižjimi; vaš

vijo se ž njegovo osebo in povsod se govori o njem. Mnogi delajo nehoti reklamo zanj. Kakor njemu prijazni, tako se tudi njemu nasprotni listi bavijo najbolj le ž njim. Prvi ga proslavljajo, drugi pa razkrivajo slabe strani njegove. „Journal des Debats“ pripoveduje, da ima general dve duši. Ko je zadnjikrat kandidoval v Nordskem departementu je bil dal svoj klic prevesti tudi v flamanščino. Toda čuda, v flamanškem prevodu se nikjer ne čita beseda republika, dočim se v francoskem izvirniku večkrat ponavlja. Politično prepričanje generalovo je torej zavisno od jezika i. t. d.

Nemški listi so trdili, da je pismo, v katerem Bazaine potrjuje angleškemu veleposlaniku Morieru, da od njega ni dobil nikacih vesti o vojnem gibanju, ponarejeno. Dokazovali so, da je dotično pismo pisal kak Anglež, ker je pisano v jako slabi francoščini ter je v njem posebno mnogo anglicizmov. Sedaj se je pa pojasnilo, od kod ti anglicizmi izvirajo. Zakrivila jih je „Agence Havas“. Njej se je pismo brzojavilo iz Londona v angleškem prevodu, ona ga je potem slabo prevela na francoščino. Sploh Nemci v tej aferi nemajo sreče. Vse njihovo prizadevanje, da bi angleškega diplomata spravili v slabo ime, jim spodleti.

Na Angleškem bodo v kratkem volitve za grofijske svete, kateri so se uveli z zakonom o novi lokalni upravi. Ti sveti bodo voljeni na tri leta in njih delokrog bode podoben delokrogu naših deželnih zborov. London bode po tem zakonu zase grofija. V Londonskem grofijskem svetu bode 118 članov. Aktivno volilno pravico za te svete imajo tudi ženske posestnice. Če imajo tudi pasivno pravico, v zakonu ni točno določeno in se zato ne ve, če bodo mogle biti ženske člani teh zastopov. To se bode pa kmalu pokazalo, kajti v Londonu so že tri ženske napovedale kandidaturo. Sploh v Angliji ženska emancipacija napreduje. Ne le ženske se poganjajo za večje pravice, temveč celo veljavni politiki zagovarjajo njihove želje, da bi smele biti voljene v narodne zastope.

Dopisi.

S Ptuja 13. januarja. (Čudna družba.)
Dr. Hans Michelitsch, ki je bil lansko leto od c. kr. državnega pravdnštva v Celji tožen zaradi zločina, s katerim si je pridobil ime pederasta in „elender B.... ant“, kakor ga zdaj pisarji po krčmah nazivljejo stopa še vedno štimano po mestu in posedava po raznih korporacijah, kakor v krajnem šolskem svetu za slovensko okolico, v okrajnem šolskem svetu, v okrajnem zastopu in opravlja zraven odvetniški svoj posel. Na zadnji dopis ni reagiral. Človeče je brez poštenja, nesramno do skrajne meje! Mož, ki zna, kaj je poštenje, kateremu čast ni prazna beseda, bi si ne upal na svetlo, ko bi ga spravilo državno pravdnštvo na obtožno klop. Dr. Hans Michelitsch pa misli, da ga je s tem doletela velika čast, da „pederast“ in „b.... t“ v poštenu družbi isto velja, kar velja pošten značaj. To napačno mišljenje bode treba gosp. doktorju iz glave zbiti, poštena družba mora mu obrniti hrbet, ako se njej usiljuje, mora ga posaditi pred vrata; korporacije morajo mu zabraniti ustop, dokler ne opere grdega madeža, katerega mu je utisnilo državno pravdnštvo za večne čase.

Prvi bi imeli zavrniti Michelitscha udje okrajnega šolskega sveta; kajti g. c. kr. glavarju Mareku in g. c. kr. okrajnemu nadzorniku, g. zastopniku duhovništva, učiteljstva mora se vender gnusiti in

sluga! pozorno pozdravi gospodar gosta: — plati vam Bog, da ste pobodili mene, Kalino! Pasja starost prišla je name! Sedaj sadim višnje, krmim ptiče ter čitam poročila o najnovejših časih. Ne morem se dovolj zahvaliti Gospodu, da do danes po volji nje veličanstva, moje pokojne carevne Lizavete Petrovne (tu Uvakin ustane ter sname kapo), petintrideset let živim v pokoji in zadovoljnosti kot pomješčik v slavnem dednem ruskem dvorjanstvu.

Gost in gostitelj se obredno objameta ter se usedeta na klop pri vratih.

Šestdesetletni, medvedu podobni starec Uvakin, z belimi gostimi obrvi in še železnega zdravja, bil je rodom sin Novgorodskega popa. Ko je vstal govorč o Jelizaveti Petrovni, ter se vzravnal, zdel se je kakor velikan v primeri z gologlavim slabotnim in nevisokim gostom. Bakrasti in veliki nos Kaline Saviča kazal je, da rad pije ukrajinsko trnovko ter često prazni steklenice, kojih vratovi so gledali malone iz vsakega okna. Tudi glasni klic, s katerim je dvakrat zakričal nad zvestim slugo, grbastim Vasilcem, strežečim gostu, svedočil je, da ga je gardski kapitan že na vse zgodaj imel v glavi.

Obsipavši drug drugega z izbranimi uljudnostimi in pokloni, podala sta se nova znanca v višnje vrt, kjer so ravno sadili nova drevesca, in od-

gabiti, da mora ž njim sedeti v družbi, pogovarjati in posvetovati se s „pederastom“ o šolskih stvareh. Ako se ga drži Schosteritsch, bivši občinski predstojnik v Pobrežji, ki pa je pozabil izročiti občinski denar svojemu nasledniku, ko so ga vrgli s predstojnikovega prestola, ali g. Marinitsch, s katerim so se morale občine za neko za šolske potrebe namenjeno svoto leto dni pravdati, predno so do bile svoj denar, dva možakarja, katera je „Tagespost“ imenovala „schulfreundlich in gesinnungstüchtig“, ko so njiju Graški birokratje porinili z dr. Kleinsasser-jem, ravnateljem Tschannetom in Michelitschem v okrajni šolski svet za Slovence, je to umljivo. Nemška prislovica pravi: „Edle Seelen i. t. d.“ Ako postopa okrajni šolski svet energično proti pederastu, bode to gotovo tudi storil okrajni zastop in krajni šolski svet za okolico Ptujsko. Tedaj začnimo pometati!

Iz Ljubljane 14. januarja. [Izv. dopis.]
(Podporno društvo pomočnih uradnikov za Kranjsko.) Blizu dvajset let je že tega, odkar se je bilo pričelo na Dunaji in po več drugih mestih naše države mej pomočnim uradništvom raznih državnih, deželnih in privatnih uradov ne navadno, t. j. društveno gibanje, ki je imelo kmalu pričati, da je tudi ta stan slednjič jela zapuščati mōra pogubne in malovredne — brezbriznosti za lastne interese in se bode tedaj umakniti morala vzbujeni samozavesti, katero sta rodila in na površje življenja potisnila baš novodobna: Boj za obstanek — existenco ter — sila časa.

Tako se je ta stan jel že pred leti na vse strani gibati ter ob enem začel premišljevat in ugibati: kako bi si svoj nad vse kritični položaj v sedanjosti zboljšal, a ob enem za prihodnost pribojeval sebi in svojemu obstanku — varstva in zavetja!

To je bilo jédro in v obče smoter gibanju pomočnega uradništva — o katerem sem bil gori omenil. Od tistega časa notri do sedanjih dni se pot do tega cilja in smotra nadaljuje.

Da je tak boj v sedanjem času in zlasti mej vrstami nižjih stanov ne le umesten, marveč tudi potreben, povsem pa prava: „conditio sine qua non“, mi bode vsak trezno misleč človek rad pritrdil.

Mnogo časa je sicer preteklo, predno je ta samozavest tudi mej „māso“ tega stanu zagledala „svojega rojstva — beli dan“, a zbuditi morala se je vender-le, če je hotel baš ta stan dospeti kedaj do veljave in priboriti si zboljšanje svojega neugodnega položaja. Saj mu oboje to celo trdosrčni svet že sam priznava, zakaj bi si ta stan torej nakopal na svojo pošteno in čisto vest še ta naglavni greh, da bi sam ne jel potezati se vztrajno in odločno za svojo: čast, veljavo in zboljšanje materialnega stanja, za katero daruje v življenji svoje duševne in telesne moči, a ima za vse to veliko prepičlo odškodovanje.

Pa idimo — ad rem! Dandanes skuša si sleherni stan svoje stanje zboljšati ter glede sedanjosti, kakor tudi prihodnosti utrditi. Vsled splošne te spodbude, zlasti pa vsled one svojih sodrugov na Dunaji, v Gradci in drugod, ubralo je lausko leto

toč v stanovanje; in tu je Uvakin pričel razgovor o minolih časih, posebno o velikem preobratu znamenitega leta 1741.

— Ni več teh časov, Jakob Astafič, ni jih več! To je bila tista doba, dragi mi patron, ko smo mi krasno mamico našo, Lizaveto Petrovno, posadili na prestol! In pred vsem in posebno, dejala nam je, na prošnjo polkov telesne straže izvolili smo zasesti prestol našega očeta ... Aj! Slišite? Kje imajo ljudje ušesa in pamet? Tako, ravno s temi besedami je ona tudi o nas poročila v manifestu celemu svetu! Pred vsem in posebno! ... Vsemu carstvu je to rekla! ... Da, te besede, rodni oči, ne bodo vam izbrisane in uničene na veke! Tukaj je, tukaj je manifest! Čitajte! in vlekli je gosta k steni, kjer je pod steklom visel na sivem, velikem listu napisan manifest 25. novembra 1741. leta.

Jakob Jevstafič, videč razburjenost Uvakinovo, pričel je govoriti o gospodarstvu in o svoji rodbini, o tem, da tudi on ni neznan na dvoru, da je bil car Peter Prvi v gosteh pri njegovem dedu, da je lastnega mu brata pri krstu držal na rokah in da je po materi soroden znamenitemu rodu Nikite Jurjiča Trubeckega.

A to ni nič pomagalo. Uvakin je šel v spalnico ter se vrnil od tod s pipami, natlačenimi s

tudi krdelo Ljubljanskih, oziroma kranjskih pomočnih uradnikov — razen one, ki pelje do tega „zbojšanja položaja“ po merodajnih faktorjih — to pot, da je jelo marljivo udeleževati se svojih mesečnih shodov, katerim smoter je bil najprvo ta: Pridružiti se v enem oziru s svojimi zahtevami centralnemu odboru na Dunaji, — v drugem oziru pa: „Osnovati prej ko mogoče podporno in bolniško društvo za Kranjsko“, katero bi bilo nekako pribežališče udom tega stanu v deželi Kranjske, za slučaje, določene v pravilih, katera so se v ta veljavni namen kmalu tudi sestavila, od soudeležencev odobrila in zatem kompetentnej oblasti v potrdilo predložila.

S tem se je hotelo osnovati za slehernega pomočnega uradnika važno društvo po znanem gaslu: „Pomagaj si najprvo sam, potem pomaga ti Bog!“

Temu namenu veljali so v drugi vrsti lanske shodi nekaterih pomočnih uradnikov Ljubljanskih, in reči smem, da je uspeh dela in truda v čast dotičnemu začasnemu odboru, ker on je nalog svoj, katerega so mu udeleženci teh shodov in zborovanj naložili, tudi častno rešil in s tem sta on in novo društvo svoj namen deloma že dosegla. Pravila, ki so se sestavila in meseca septembra l. l. predložila, leže danes pred nami od slavne c. kr. deželne vlade za Kranjsko potrjena in imajo od tega dne torej svojo postavno veljavo.

Sedaj ima biti tudi pri pomočnih uradnikih na Kranjskem mrtvemu životarenju konec in nalog je slehernemu pomočnemu uradniku v naši deželi (ne izimši nekaterih „čudakov kolegov“ v Ljubljani), da pristopi ali svoj pristop k društvu nemudoma prijav, ter dela na to, da pridobi društvu tu in tam katerega svojih koleg.

Pravila, ki dojdejo te dni slehernemu po pošti, naj vsakdo pazno prečita in drugim prečitati dá, da se bode tako število društvenih udov do 1. dne februarja določiti dalo, s katerim dnem prične to društvo svoje redno delovanje.

Vsak stan išče si dandanes že društvenega življa, stopajo torej udje v tesnejšo zvezo, ker je v sedanjem času vsakdo izprevidel, da le v združenji, t. j. v odločnem skupnem potezanji se dá za občno korist stanu doseči pravi uspeh, brez tega in tacega načrta so vse „sanje“ o boljši bodočnosti, in tista jeremijada ter staroveško „prorokovanje“ o boljših razmerah itd. — le prazna fraza, za katero se merodajni faktorji malo brigajo! — Pomagaj si slehern najprvo sam, zatem zahtevaj, da se ti pomaga od vnanje strani! — Stan, ki samega sebe prezira, zanemarlja itd. — in se lovi kot muha jednodnevnic — iz kota v kot, — tak stan naj ne pričakuje „boljše bodočnosti“. zlasti pa ne tedaj, če sam ne pokaže svetu, da hoče svoj obstanek varovati in za svojo veljavo potezati se. Cilj v takem boji se dá doseči le društvenim potom in zatorej se nadejamo, da bode „Podporno društvo pomočnih uradnikov za Kranjsko“ v vsakem oziru vredno tega imena. Zato skrbeti je pa dolžnost ne morda samo dotičnega odbora, ki bode baš te dni izvoljen, — ampak ta dolžnost veže vsacega uda záse. Le tako bode društvo uspešno jelo delovati, se vrlo razvitalo in rodilo zaželjeni sad! Σ.

knastrom, jedno ponudil gostu, a drugo sam zapalil ter na vprašanje, kako se mu je ponudila prilika na tako veliko srečo, pričel pripovedovati:

— Stvar je bila taka, ako jo hočete vedeti, spoštovani gospod: Naši preobraženci*) spali so v svojih vojašnicah na Litejni. Noč je bila — uh! — zelo mrzla. Jaz sem imel službo in sem baš prišel iz stražnice, kar začujem škripanje sanij: naglo, a brez šuma letelo je troje sanij po Litejni ulici naravnost k našemu domu, kjer je pozneje carica postavila sliko preobražanja Spasitelja. S prvih sanij stopila je sama carevna Lizaveta Petrovna z doktorjem Lestocqom, za kočijaža pa je bil grof Voroncov; z drugih sanij stopili so sami velikaši, za njim pa grenadirji. Carica je imela v rokah križ, a čez pleča trak z redom; oblečena je bila v lisičji kožuh; a se je vender, milostiva, tresla, da je z zobmi ropotala bodisi od mraza, bodisi od strahu. Bobnar je udaril na bober; a doktor je je planil k njemu ter prodril kožo na bobnu. Jaz sem dirjal v vojašnico in zdajci je priletela vsa naša truma.

*) Dne 6. avgusta slavi pravoslavna cerkev praznik preobražanja Gospodovega in od tega ima ta, v zgodovini ruski toli važni polk svoje ime. Op. prel.

(Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Gosp. Mato Bavdek,) računski revident na Dunaji, jeden najstarejših a tudi najbolj naučusenih Slovencev v metropoli avstrijski, pristopil je podpornemu društvu za slovenske velikosolce na Dunaji kot ustanovnik z svoto 50 gld. Slava vrlému rodoljubu!

— (Gospoda Josipa Gorupa,) veletržca na Reki, imenovali sta nadalje občini Osilnica in Mokronog svojim častnim občanom. Slava!

— (V Kastvu) umrl je dne 11. t. m. gosp. Josip Vlah, učitelj na tamošnji pripravnici, občinski odbornik in vrl rodoljub. Blag mu spomin!

— (Dnevni red seji Ljubljanskega občinskega sveta) v torek 15. dan januarja 1889. leta ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. 1. Naznanila prvosedstva. 2. Vis. c. kr. deželne predsedstva in vis. c. kr. deželne vlade dopisa 15. dne m. m. št. 2543/pr in 9378 glede mestne hranilnice. 3. Personalnega in pravnega odseka poročilo o pogodbah glede oddaje prve skupine vodovodnih del. 4. Stavninskega odseka poročilo o prizivih v stavninskih stvareh. 5. Obč. svet. Ivana Hribarja samostalni predlog o premembi imen nekaterih ulic. 6. Obč. svet. dr. Josipa Starčeta samostalni predlog, da je ustanoviti službinsko mesto stavninskega nadzornika za mestna poslopja. 7. Obč. svet. Ivana Hribarja samostalni predlog o reorganizaciji mestne blagajnice in mestnega davčnega urada. 8. Obč. svet. Ivana Hribarja samostalni predlog, da se ustanovi in izvoli poseben odsek za izvršitev predpriprav glede uredbe stranišč in kanalizacije.

— (Deželni odbor) imenoval je v seji dne 12. t. m. nove člane okrajnih šolskih svetov. Za Ljubljano sta imenovana gg.: Josip F. Seunig, graščak na Bokalcih in Franc Kotnik, tovarnar in posestnik na Vrdu. Za Krško Viljem Pfeifer, državni in deželni poslanec na Krškem, in dr. Janez Mencinger, advokat na Krškem. Za Radovljico Franc Čarman, c. kr. vojaški kaplan v pokoji v Radovljici, in M. Homann, trgovec v Radovljici. Za Kranj Viktor Globočnik, c. kr. notar v Kranji, in Ivan Urbančič, graščak na Turnu. Za Litijo Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji, in Štefan Jaklič, župnik v Št. Vidu. Za Postojino Hinko Kavčič, deželni poslanec na Razdrtem in Janez Sajovic, župnik v Slavini. Za Logatec Julij Mayer, zdravnik v Planini, in Ignacij Gruntar, c. kr. notar v Logatci. Za Kočevje Ed. Hoffmann, trgovec v Kočevju, in Primož Pakiž, posestnik in deželni poslanec v Primostci pri Sodražici. Za Novo Mesto dr. Josip Marinko, katehet na gimnaziji v Rudolfovem, in L. Golja, c. kr. okrajni sodnik v Trebnjem. Za Črnomelj Franc Dovgan, prošt v Metliki, in Anton Kupljen, c. kr. notar v Črnomlju. Za Kamnik Janko Kersnik, c. kr. notar in graščak na Brdu, in Ivan Murnik, trgovec in posestnik v Kamniku.

— (Slovensko gledališče.) Na gledališkem listu bil je v soboto „Srečen oče“, veselo-igra, ki jo je spisal Görner, poslovenil pa Josip Gecólj. Naslov igri je lep, žal, da se pri tej priliki ni moglo reči „nomen est omen“, kajti „Srečni oče“ imel je nesrečne prazno gledališče, tako prazno, da že veliko let nismo kaj jednacega doživeli. In to je premisleka vredno! Občinstvo Ljubljansko nema pravega duha za gledališke predstave, tako vsaj si moramo misliti. Ta opazka pa velja za Nemce in za Slovence. Nemci sedaj v kazinskem salonu kažejo nekoliko več discipline in solidarnosti, sicer pa, ko smo imeli stalno gledališče, neso bili nič bolj Novosti, „premiere“, uprizorjene z nerazmernimi troški, so še malo vleklo, a ko se je kaka igra ali opereta dvakrat ali trikrat ponavljala, bil je konec vsemu zanimanju in lože bile so prazne, kakor zapravljen žep. Zanimanje za gledališče, kakor se opaža v Italiji, da celó na Dunaji, je pri nas še nepoznana rastlina, mnogim veliko bolj ugaja tarok, piquet, ali kaj jednacega. Znatilni smo, kako bode tedaj, ko se odpre novo deželno gledališče, bode li potem nadvladala umetnost, ali pa zabava? Kar se posebe tiče sobotne predstave, z veseljem beležimo, da je bila izvrstna. Gospodični Zvonarjeva in Gostičeva, gg. Borštnik, Kocólj in Danilo igrali so izredno dobro in skoro nedoumo nam je bilo, da je pri skoro prazni hiši igra tako izvrstna. Navadno praznota na igralce slabo upliva, ta večer pa so igralci pokazali, da jim ta neljuba prikazen ne moti duševnega ravnotežja. Zatorej ponavljamo: Žal, da je pri tej

predstavi bilo tako malo občinstva. Dostavljamo pa tudi: Vi vsi, ki tako oblastno kritikujete gledališko naše oboje in naše gledališke referate, ki bi tako radi zaseli prestol Radamantov, pogledajte si takó slabo obiskano predstavo in stavimo z vami, kar hočete, da bode dobiti voz na jezik ter bode pomilovali naše gledališke razmere.

— (B. Fišerjev koncert.) Mej narodnimi našimi umetniki zavzema jedno najodličnejših mest g. Blaž Fišer, virtuos na kontrabasu, ki je lani prvikrat stopil pred občinstvo slovensko, a si s svojim izbornim sviranjem na orjaškem in neukrtnem godalu in s svojo ljubeznivostjo prvi hip pridobil vsa srca. Z veseljem spominjali smo se lanskega koncerta in radostjo pozdravljali smo vest, da pride g. Fišer zopet v Ljubljano koncertovat. To pa ne samo radi tega, ker je g. Fišer „naše gore list“, ker vemo koliko truda in napora ga je stalo, da se je dokopal do tolike završenosti, marveč zato, ker je g. Fišer zares virtuos in menda jedini na tem godalu na vsem kontinentu. Poslušalca nevesčaka očaruje godba njegova, še bolj pa strokovnjaka, ki ve, kolike so težave na kontrabasu. Gospod Fišer prevzel je sam glavni del vspeveda. Sviral je Storchov koncert za kontrabas, Bottesinijevo elegijo, veliko arijo iz Beethovenove opere „Fidelio“, fantazijo o Faustu (Sarasate Fišer) in jedno narodno. Umeje se ob sebi, da je bila njegova godba izborna. Glasovi zdeli so se nam še polnejši, kakor lani, takozvani flažolet-glasovi še završenejši, vsa igra pa mojsterska. Ogromni kontrabas spremeni se pod rokami šibkega g. Fišerja v milozvočne gosli, katerim izvalja najožnejše glasove in najrahlje akorde. Efekt njegove godbe, pri kateri ga je izvrstno spremljal gospod vitez Ohm-Janušovski, bil je velik, bil je popoln in občinstvo mu je naučeno izražalo svoje priznanje. Druga točka bil je Križkovskega krasni a težavni zbor „Utonula“. Čitalniški pevci (bilo jih je 36) pod vodstvom g. Gerbiča peli so izredno ubrano in precizno. „Utonulo“ čuli smo samo enkrat tako dobro peti in to je bilo na Dunaji, ko jo je pel „Zpěvački spolek“ pod vodstvom nepozabnega mojstra Förchtgotta, V drugi pevski točki nastopila je gospodična J. Daneševa, občinstvu slovenskemu kot izborna pevka znana iz slovenskih operet. Vsak njen nastop bil nam je v posebno slast, a včeraj nadkrilila je vsa naša pričakovanja. Arijo iz Rossinijevega „Seviljskega brivca“ pela je uprav divno, isto tako dodatno pesem. Pokazala je včeraj svojega glasu veliki obseg, izredno čistoto, milino in izvežbanost ter najtežavneje pasaže pela z izredno sigurnostjo in bravuro. Koncerta uspeh bil je v glasbenem oziru izvrsten, a tudi v gmotnem oziru prav dober, dasi bi bil lahko še bolj, kajti mnogo smo videli narodnih ljudij, katerih ni bilo, pogrešali tudi civilnih in vojaških dostojanstvenikov. Od nemške stranke, ki besedo umetnost tako rada na jeziku nosi, nismo videli nikogar, da i taki koncerti, kakor je bil včerajšnji, v Ljubljani niso baš gosti in je treba dotični dan dvakrat rudeče podčrtati. No, opravili smo tudi brez njih in danes se radujemo, da smo zopet čuli mojstra Fišerja, ki se je danes popolnoma zadovoljen s svojo „ljubico“ povrnil na Dunaj.

— (K ostalini Dreotovi) javlja se nam naslednja zanimiva drobnost. Koncem preteklega tedna naznanila je neka Tržaška banka, da je pokojni A. Dreotovi njej uležil 25.000 gld. Ta vsota ni bila nikjer zabeležena ali uknjižena. Da se torej banka ni oglasila sama, ne bil bi nihče vedel za lepo število tisočakov.

— (Čitalnica Ljubljanska) razpošilja začetkom tega leta svoj letopis, kateremu povzamemo, da je imela koncem leta 4 častne, 325 v Ljubljani bivaajočih, 8 vnanjih, vkupe 337 udov. Dohodkov je bilo v gotovini 4651 gld. v obliacijah 1650 gold., troškov 4584 gold. 38 kr., torej prebitka v gotovini 66 gld. 63 kr. Društvo priredilo je tekom leta dvanaest plesov in društvenih veselice ter imelo naročenih 22 političnih, 22 pa poučnih in zabavnih listov.

(Nova knjiga.) Za novo leto podal je neutrudljivi jezikoslovec in slovstveni zgodovinar, gosp. prof. Marn, slovenskemu razumnstvu XXVI. letnik svojega „Jezičnika“, ki razpravlja staroslovenščino: Posamezni iztisi omenjene knjige dobé se v „Katoliški bukvarni“ proti založni ceni 1 gold.

— (Ameriško trtnico) pri Črnomlju namerava napraviti c. kr. poljedelsko ministerstvo. Trtnoušni komisar Reichel je že ogledal ponujeno

zemljišče na posestvu g. Sladoviča v Loki ter ga baje priznal pripravnim. Pri Metliki in Semiči, kjer je bilo tudi ogledanih več prostorov, ni bilo najti pravega kraja za ameriško trtnico.

— (Zmrzlega) našli so dne 9. t. m. pri Vranskem umirovljenega nadporočnika g. Ant. Kropivšeka iz Blagovice, pri njem pa listnici z 18 gld. denarja in zakonski prstan. Malo vinjen je menda zgrešil pot, utrujen hotel si odpočiti, pa zmrznil.

— (Pri občinski volitvi,) ki se je vršila dne 10. t. m. v Lukovici voljen je bil gosp. Janko Kersnik, c. kr. notar in graščak Brdski, vnovič županom, Jurij Kralj, posestnik v Čepeljah, prvim in Jože Bevc, gostilničar in posestnik v Lukovici drugim svetovalcem.

— (Učiteljsko društvo za Ormoški okraj) izvolilo si je zadnji četrtak nov odbor, in sicer gg. Frana Rakuša, nadučitelja, predsednikom; Antona Porekarja, nadučitelja, podpredsednikom; Antona Kosija ml., učitelja, tajnikom; Jan. Jurša, učitelja, blagajnikom; Janeza Kosija st., učitelja in Janeza Košarja, nadučitelja, odbornikoma. Zbor je sedaj soglasno sklenil pristopiti „zavezi slovenskih učiteljskih društev“ in to brezpogojno.

— (Ravnateljstvo c. kr. južne železnice) naznanilo je trgovski in obrtniški zbornici, da je naročilo svojim organom, da od 1. januarja 1889 počenši pa do preklica, najdalje do konca decembra 1889 računajo potom kartovanja za mlinske izdelke pri plačevanju voznine za najmanj 10.000 kilogramov od četverokolesnega voza naslednje tarife, in sicer na Dunaj Matzleinsdorf od več postaj, mej temi tudi od Laz 79, Ljubljane 82, Borovnice 86, Zagrada (na Goriškem) 110, Gorice 112, Celovca 71.9, Beljaka 75, Špitala n/D. 78.3 kr. v papirji per 100 kg z ušeto manipulacijsko pristojbino, oziroma z uštetim ogerskim davkom. Instradovanje ne smejo stranke pripisovati na voznih listih. Za take pošiljatve na Dunaj Mauth računa se k zgornjim tarifom še pristojbina zvezne železnice za progo Dunaj Matzleinsdorf — Dunaj Mauth.

— (C. kr. poštni nadkomisarijat za Kranjsko) javil je trgovski in obrtniški zbornici, da namerja c. kr. vis. trgovsko ministerstvo napraviti dve poštne ekspediciji na dveh mestih v Ljubljani, kjer je najbolj živahen promet, ter tako odpomoči davnim željam in potrebam dopisujočega občinstva. V ta namen bilo bi pač najbolje, da se napravita dve neerarični poštne ekspediciji na levem bregu Ljubljanske, s čimer bi se zdatno ustreglo ne samo občinstvu, ampak bi se tudi znatno zmanjšalo poslovanje, pri glavnem poštnem uradu. Na vabilo c. kr. poštne nadkomisarijata za Kranjsko izrekla se je trgovska in obrtniška zbornica sporazumno z mestnim magistratom Ljubljanskim, naj se napravi jedna poštna ekspedicija v bližini Cesarja Josipa ali Valvasorjevega trga in jedna v bližini Šentjankovega trga.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pulj 13. januarja. Čitalnica naša imenovala pri izredno mnogobrojnem občnem zboru Josipa Gorupa častnim članom.

Peterburg 13. januarja. Vsled carskega ukaza bode se dvajset evropskih strelskih batalijonov in troje rezervnih batalijonov premenilo v onoliko polkov po dva batalijona.

Haag 13. januarja. (Oficijalno.) Vznenirjajoča znamenja o zdravju kraljevem vedno jednaka. Moči pojemajo.

Madrid 13. januarja. Ladija nepoznane narodnosti razbila se je na obali pri Coruni, nasproti Sisarskim otokom. Nad sto ljudij je baje utonilo. Podrobnosti neznane.

Budimpešta 14. januarja. „Nemzet“ pravi o govoricah o ministerski krizi: Mi položaj ne zmatramo takim, da bi se bilo bati parlamentskih prememb v zvezi z novjšimi komplikacijami in krizami.

Berolin 14. januarja. Otvoritev deželne zbornice. Prestolni govor cesarjev napoveduje celo vrsto notranjih predlog in pravi v začetku: Deželni zbor bode tem veseleji pričel, ker so razmere z vsemi inimi državami prijazne in ker se je cesar pri svojih pohodih prijateljskih vladarjev prepričal, da smemo gojiti nado in zaupanje, da se bode mir tudi nadalje ohranil. Blaginje miru vidijo se v zboljššanji gospodarskega položaja, industrije in delavskih krogov, v vedno in hitro rastočih hranilničnih ulogah.

Razne vesti.

* (Strašanski mraz) trajajoč že od konca lanskega leta zhteval je po Ruskem mnogo žrtv. V železničnem vlaku, katerega je pri Sabranč v Kavkazu zametlo, zmrznilo je 14 oseb in 20 jih je na smrt zbolelo. Jednako žalostne vesti dohajajo dan na dan iz Baku, Poti in drugih krajev. V Jekaterinburgu imajo mraza 35 stopinj, ni čuda torej, da je v Jekaterinburškem okraji že 175 ljudi vsled mraza zgubilo svoje življenje. Tudi črno, azo viško in kaspisko morje je zamrznilo.

* (Poneverjenja) Iz Mainca se 8. t. m. poroča: Hranilnični uradnik Zerban iz Oppenheima izginil je brez sledu pred nekoliko dnevi. V blagajnici zasledili so primankljaj 50.000 mark. — Istotako javlja se 9. t. m. iz Lipskega, da je Hahnemann, prokurist pri tamošnji banki „Hammer in Schmidt“, ponaredil menic za 170.000 mark ter pobegnil s svojo obitelji. Sleparka zasačili so s soprogo in otroci vred v Port Saidu, ko je nameraval na nekem angleškem parniku odpotovati v Avstralijo. Ubežno rodbino odveli so takoj na Nemško.

* (Samomor vseučilišnega profesorja.) Iz Florence javlja se 10. t. m. Redni profesor na tukajšnjem vseučilišču dr. Ivan Testa končal si je včeraj na tragičen način svoje življenje. Sedel je namreč v sobi s svojo materjo, kar skoči nagloma kvišku ter zgrabi na steni visečo nabasano puško. Stara gospa skuša vsa prestrašena sinu izviti iz rok nevarno orožje. A profesor kriči: „Draga mati, meni ni možno dalje živeti!“ in pomeri puško proti svoji glavi. Sedaj pak prične se mej sinom in materjo prav strašen boj, — boj za življenje in smrt. Materinih na pomaganje klicev žalibože ne čuje nikdo, puška poči in učeni profesor zgrudi se z razstreljeno glavo mrtev na tla. Samomorilec bil je mož v najlepših letih, prava dika, prav pravcati biser pravne fakultete. Nesrečna ljubezen dala je baje povod samomoru; nekateri pak zatrjujejo, da je melanholija in pa krivo profesorjevo mnenje, da mora v krepki moški dobi umreti prouzročila žalostno usodo obče spoštovanega nesrečnega moža.

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta
gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Tujci:

13. januarja.

Pri **Malič**: Neubauer z Dunaja. — Lucca z Dunaja.
Pri **Slonu**: Leonardi iz Pulja. — Zotter iz Trsta. — Aicheler iz Trsta. — Waller, Mautner, Tauber z Dunaja. — Fischbach, Königsberger, Schüller z Dunaja. — Mancano iz Gradca. — Endner iz Neuburga. — Lucato iz Trsta.
Pri **južnem kolodvoru**: Garf iz Inomosta. — Bell iz Fugara. — Schüller z Dunaja.

Umrli so v Ljubljani:

12. januarja: Franja Oblak, delavčeva hči, 2¼ l., Vegove ulice št. 9, za vnetjem sapnika.
13. januarja: Jožef Fermentin, čevljarjev sin, 6 let, sv. Petra cesta št. 16, za škrlatico.
V deželnej bolnici:
12. januarja: Karolina Kolar, delavka, 32 let, za sušico.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
12. jan.	7. zjutraj	729.5 mm.	-2.4° C	sl. svz.	obl.	1.30 mm.
	2. popol.	728.7 mm.	0.2° C	sl. svz.	obl.	
	9. zvečer	729.5 mm.	-1.0° C	sl. svz.	obl.	snega.
13. jan.	7. zjutraj	730.4 mm.	-1.4° C	brezv.	obl.	
	2. popol.	731.4 mm.	-0.2° C	sl. svz.	obl.	0.00 mm.
	9. zvečer	733.7 mm.	-2.5° C	z. svz.	obl.	

Srednja temperatura -1.1° in -1.4°, za 1.5° in 1.2° nad normalom.

Dunajska borza

dné 14. januarja t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	82.35	82.30
Srebrna renta	83.10	83.10
Zlata renta	111.65	111.65
5% marcna renta	97.95	97.80
Akcije narodne banke	882.—	883.—
Kreditne akcije	311.10	312.—
London	120.95	120.80
Srebro	—	—
Napol.	9.56	9.54½
C. kr. cekini	5.69	5.69
Nemške marke	59.25	59.17½
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	135 gld. — kr.
Državne srečke iz l. 1864	100 „	173 „ 75 „
Ogerska zlata renta 4%	—	101 „ 60 „
Ogerska papirna renta 5%	—	93 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	—	104 „ 75 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	121 „ — „
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	122 „	50 „ — „
Kreditne srečke	100 gld.	182 „ — „
Rudolfove srečke	10 „	21 „ 50 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „	124 „ 25 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a v.	22½ „	75 „ — „

Št. 128.

(31—1)

Razpis

službe paznika I. razreda, eventualno službe paznika II. razreda v prisilni delavnici v Ljubljani.

V deželni prisilni delavnici v Ljubljani se bode oddala služba paznika I. razreda z letno plačo 360 gld., z aktivitetno doklado letnih 48 gld., s stanovanjem v delavnici, s službeno obleko, z 1½ funtom kruha na dan in deputatom za kurjavo in svečavo ali brez tega; eventualno služba paznika II. razreda z letno plačo 300 gld., z aktivitetno doklado letnih 36 gld., s stanovanjem v delavnici, s službeno obleko in 1½ funta kruha na dan.

Prošnjiki za te službe naj izročé svoje prošnje z dokazili starosti, stanu, trdnega zdravja in krepke postave, neomadeževanega življenja — prilično tudi znanja kakega rokodelstva — in popolne zmožnosti slovenskega in nemškega jezika (zmožnost laškega jezika daje prednost) in z dostavkom, ali so z uradniki ali služabniki prisilne delavnice v rodu ali svaštvu,

do 4. februarja l. 1889.

in sicer kdor more osobno upravnistvu deželne prisilne delavnice.

Od deželnega odbora kranjskega, v Ljubljani, dne 8. januarja 1889.

Ne zameniti z Radgonsko.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda. Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislecí največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vreditu, katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda. Vsled obilne ogljene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šameča, žejo gaséča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo. Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatice, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja. Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gor-koto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gld.) (339—35)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo. Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavniške prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vsepih, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

V zalogi imata kisló vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

ZBIRKA DOMAČIH ZDRAVIL, kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil Dragotin Hribar.

Odobril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem.

Ta slovenskemu narodu zelo koristna knjižica dobiti je v „NARODNI TISKARNI“ v Ljubljani, Gospodske ulice št. 12. — Stane 40 kr., po pošti 45 kr.

DAV. POVERAJ, civilni in vojaški krojač.

Kdor

želi kupiti dobro obleko, bodisi katerega koli stanu, duhovskega, civilskega ali vojaškega, naj se obrne do podpisane, ki ima bogato zalogo vsakovrstnega sukna iz najprvih tovarn in veliko zalogo

narejene obleke.

Davorin Poveraj v Gorici, na Travniku, nasproti vojašnici.

Naročbe se hitro in lično izeršujejo po najnovejšem kroji za vsak stan in po poštini ceni. Uzorci se pošiljajo na zahtevanje na ogled.

ČEBELNO-VOŠČENE SVEČE

prodaja

PAVEL SEEMANN v LJUBLJANI.

(855—7)